

Αυτοψία της Λίνας Μενδώνης στον Άγιο Νικόλαο Φαλάννης και Αμυγδαλέας και στον Άγιο Αθανάσιο Ρούμ

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Συσκέψεις με υπηρεσιακούς παράγοντες και αυτοψία σε αρχαιολογικούς χώρους, σε μνημεία και τόπους πορσευχής όπως στον Άγιο Νικόλαο Φαλάννης και Αμυγδαλέας, και στον Άγιο Αθανάσιο Ρούμ, που επλήγησαν από την [κακοκαιρία Daniel](#), πραγματοποίησε η υπουργός Πολιτισμού [Λίνα Μενδώνη](#), στις Περιφερειακές Ενότητες Λάρισας, Καρδίτσας, Τρικάλων, και Μαγνησίας.

«Στη **Θεσσαλία** με τους Προϊσταμένους των Εφορειών Αρχαιοτήτων Λαρίσης, Καρδίτσας, Τρικάλων και Μαγνησίας, τους Προϊσταμένους των αρμοδίων Διευθύνσεων του Υπουργείου Πολιτισμού και τον Γενικό Γραμματέα Πολιτισμού πραγματοποιήσαμε ευρείες συσκέψεις για τις ζημιές, που προκάλεσε η νεροποντή Daniel στους αρχαιολογικούς χώρους, στα ιστάμενα μνημεία και στο Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείου του Βόλου. Οι ζημιές, αν και εκτεταμένες σε κάποιες περιπτώσεις, είναι απολύτως αναστρέψιμες. Δώσαμε τις κατάλληλες οδηγίες για τα άμεσα σωστικά μέτρα, καθώς και για την ανάγκη εκπόνησης των αναγκαίων μελετών, όπου απαιτείται εκτεταμένη αποκατάσταση, αλλά και για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών προσαρμογής, θωράκισης και πρόληψης των ακραίων καιρικών φαινομένων, που γίνονται ολοένα και πιο συχνά λόγω της κλιματικής κρίσης. Οι χώροι πολιτιστικού ενδιαφέροντος είναι σημαντικός παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, όχι μόνον των περιοχών, όπου βρίσκονται αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία ή μουσεία, αλλά για την ευρύτερη Περιφέρεια», είπε χαρακτηριστικά η κ. Μενδώνη.

Στη σύσκεψη, στο **Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας**, με τα στελέχη και την προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Σταυρούλα Σδρόλια, η Λίνα Μενδώνη ενημερώθηκε αναλυτικά για τις **ζημιές** στο πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής, οι οποίες εντοπίζονται, κυρίως, στον **Άγιο Νικόλαο της Φαλάννης** και στον αρχαιολογικό χώρο της Παλαιόσκαλας, όπου οι καταστροφές περιορίζονται στις νεότερες κατασκευές για την υποστήριξη του χώρου και των επισκεπτών του, και όχι επί των ιδίων των αρχαιολογικών καταλοίπων.

Ειδικότερα, στον Άγιο Νικόλαο Φαλάννης, ναό του 19ου αιώνα, με ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες του 1862, κατέρρευσε ο νότιος τοίχος. Η υπουργός Πολιτισμού, στην αυτοψία που διενεργήθηκε έδωσε οδηγίες, προκειμένου να ληφθούν άμεσα σωστικά μέτρα, ενώ ζήτησε από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων και Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, την υποστήριξη της Εφορείας Αρχαιοτήτων για την επικαιροποίηση και την περαιτέρω εκπόνηση των μελετών αποκατάστασης του μνημείου.

Ο **Αρχαιολογικός Χώρος της Παλαιόσκαλας, στη λίμνη Κάρλα**, υπέστη ζημιές σε υποδομές, όπως στις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, στην περίφραξη, στους διαδρόμους περιήγησης, τα φυλάκια.

Στον **Ιερό Ναό της Αγίας Τριάδας**, μνημείο του 1880, και στον Τεκέ του Χασάν Μπαμπά, μνημείο του 15ου αιώνα, που βρίσκονται στην περιοχή των **Τεμπών**, πραγματοποιείται άντληση υδάτων, χωρίς να παρατηρούνται ιδιαίτερα προβλήματα. Στον Τεκέ του Χασάν Μπαμπά αποδείχτηκε καθοριστική η συμβολή του έργου στερέωσης και αποκατάστασης, που βρίσκεται σε εξέλιξη στο πλαίσιο του ΠΕΠ Θεσσαλίας-ΕΣΠΑ 2014-2020, θωρακίζοντας αποτελεσματικά το μνημείο και απέναντι στα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Παράλληλα, συνεχίζεται η άντληση υδάτων τόσο στο Αρχοντικό του Γεωργίου Σβαρτς, όσο και στον **Άγιο Νικόλαο Αμυγδαλέας**, στην περιοχή του Πηνειού. Όποιες ζημιές -περιορισμένης έκτασης στις βάσεις των κιόνων και των τέμπλων-

έχουν σημειωθεί, θα αξιολογηθούν με το πέρας της απομάκρυνσης των υδάτων.

Στο **Αρχαιολογικό Μουσείο Καρδίτσας** πραγματοποιήθηκε σύσκεψη με τα στελέχη και την προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Καρδίτσας Μαρία Βαϊοπούλου, που ενημέρωσαν το κλιμάκιο και την Υπουργό, σχετικά με τις ζημίες της περιοχής.

Μετά την ενημέρωση, διενεργήθηκε αυτοψία στον ναό του Απόλλωνα στη Μητρόπολη, όπου η απόσυρση των υδάτων άφησε ένα στρώμα λάσπης, το οποίο απομακρύνεται από τους συντηρητές. Και στην περίπτωση αυτή το υπό εκτέλεση έργο συντήρησης από την Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων αποδείχθηκε ανθεκτικό στον Daniel. *«Αυτό που προέχει», σημείωσε η Λίνα Μενδώνη, «είναι να προστατευθεί το πολύ σημαντικό αυτό μνημείο, το οποίο-λόγω της θέσης του- απαιτεί αντιπλημμυρικό έργο. Άμεσα πρέπει να εκπονηθεί η σχετική μελέτη λαμβάνοντας υπόψη ότι τα καιρικά φαινόμενα έχουν αλλάξει ένταση και πιθανόν να εμφανίζονται όλο και πιο επιθετικά».*

Παράλληλα, ζήτησε από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, να συνεργαστούν με την Εφορεία Αρχαιοτήτων και να προχωρήσει άμεσα η εκπόνηση των αναγκαίων μελετών για την αναστήλωση του αρχαϊκού ναού, καθώς και η ανασκαφή των υποκειμένων στρωμάτων.

Αυτοψία έγινε και στον ολόγραφο ναό του **Αγίου Αθανασίου του Ρούμ**, στον Παλαμά, στον οποίον είχαν εισέλθει νερά. Το μνημείο, μετά την άμεση αποστράγγιση των υδάτων, δεν φαίνεται να παρουσιάζει προβλήματα. Παρά ταύτα, τοποθετήθηκαν αφυγραντήρες, και η Εφορεία παρακολουθεί την συμπεριφορά του μνημείου, προκειμένου να επικαιροποιηθεί η σχετική μελέτη, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία ελέγχου από τις κεντρικές Διευθύνσεις του ΥΠΠΟ.

Στην **Εφορεία Αρχαιοτήτων Τρικάλων**, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη με τα στελέχη και την προϊσταμένη Κρυσταλλία Μαντζανά, από την οποία το υπηρεσιακό κλιμάκιο και η Υπουργός ενημερώθηκαν για τις ζημίες των μνημείων της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η κατάρρευση τμήματος του κεντρικού τόξου στο **Γεφύρι της Σαλαμπρίας, στη Σαρακίνα**, του Δήμου Μετεώρων, του 16ου αι. Στα εντός της πόλης μνημεία δεν καταγράφηκαν φθορές.

Γεφύρι της Σαλαμπρίας 16ου αιώνα μετά το πέρασμα της κακοκαιρίας Daniel

Η Λίνα Μενδώνη έδωσε οδηγίες στην αρμόδια Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, να συνεργαστεί με την Εφορεία Αρχαιοτήτων και τον οικείο Δήμο, προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες για την εκπόνηση των μελετών αποκατάστασης της γέφυρας, ώστε το μνημείο να αποκατασταθεί το συντομότερο δυνατόν. Από την Αρχαία Τρίκκη (Ασκληπίειο), υποχώρησαν αισθητά τα νερά, που είχαν κατακλύσει τον αρχαιολογικό χώρο και έχει ήδη επανεκκινήσει το έργο συντηρήσης, αποκατάστασης και ανάδειξής του, που υλοποιείται στο πλαίσιο του ΠΕΠ Θεσσαλίας-ΕΣΠΑ 2014-2020.

Στο **Αθανασάκειο Μουσείο του Βόλου**, η Λίνα Μενδώνη πραγματοποίησε σύσκεψη με τα στελέχη και την προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Μαγνησίας Ανθή Μπάτζιου. Το κτήριο του Μουσείου αντιμετωπίζει προβλήματα από εισροή υδάτων- δεν προκάλεσαν την παραμικρή φθορά στα εκθέματα- κατά μήκος του αρμού του παλαιού κτηρίου, του 1902, με το νεώτερο, του 2004. Δόθηκαν οδηγίες στην Εφορεία Αρχαιοτήτων από τον αρμόδιο προϊστάμενο της Διεύθυνσης Μελετών και Εκτέλεσης Έργων Μουσείων και Πολιτιστικών Κτηρίων για την άμεση και αποτελεσματική αποκατάσταση των ζημιών.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της πρόληψης των πυρκαγιών και των έντονων καιρικών φαινομένων, αποφασίστηκε η αντικατάσταση των πεύκων του προαύλιου χώρου του Μουσείου, με άλλα είδη πυράντοχων δέντρων. Παράλληλα, η υπουργός ζήτησε την επιτάχυνση της εκπόνησης των μελετών επέκτασης των υποστηρικτικών λειτουργιών του μουσείου και της διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του, προκειμένου να απομακρυνθούν οι πρόχειροι οικίσκοι, οποίοι δημιουργούν επισφάλειες στο κτήριο του Μουσείου.

Στις αυτοψίες που πραγματοποιήθηκαν σε αρχαιολογικούς χώρους της Μαγνησίας,

διαπιστώθηκε ότι δεν σημειώθηκαν ιδιαίτερες φθορές στο θέατρο και το ανάκτορο της Δημητριάδος, όμως η υπουργός έδωσε σαφείς οδηγίες για την άμεση αποψίλωση και αραίωση των πεύκων που βρίσκονται εντός του αρχαιολογικού χώρου. Έχουν ήδη ξεκινήσει από το καλοκαίρι και βρίσκονται σε εξέλιξη.

Στον Αρχαιολογικό Χώρο Διμηνίου οι φθορές ήταν ελάχιστες και αντιμετωπίζονται ήδη από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Μαγνησίας. Στον αρχαιολογικό χώρο του Σέσκλου διαπιστώθηκαν φθορές σε αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του προϊστορικού οικισμού. Παρατηρήθηκε επιδείνωση υφιστάμενης καθίζησης με αποτέλεσμα, εξ αιτίας της διάβρωσης, να προκληθεί πτώση τμήματος τοίχου νεολιθικής οικίας.

Αρχαιολογικός Χώρος Σέσκλου

Επίσης, σημαντικές ζημίες έχουν υποστεί υποδομές που υποστηρίζουν τις πορείες των επισκεπτών. Δόθηκαν εντολές από την Υπουργό για την άμεση λήψη σωστικών μέτρων και την πραγματοποίηση των απαραίτητων στερεωτικών εργασιών για την προστασία των αρχαιοτήτων.

Κατολίσθηση στον Αρχαιολογικό Χώρο Σέσκλου

Παράλληλα, αποφασίστηκε η απομάκρυνση των καμένων δέντρων -εντός και σε επαφή με τον αρχαιολογικό χώρο- από την πυρκαγιά του Αυγούστου, όπως και η αντικατάσταση της ξύλινης φθαρμένης περίφραξης, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια του χώρου. Η Λίνα Μενδώνη ζήτησε από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων να συνεργαστούν με την Εφορεία Αρχαιοτήτων, προκειμένου να εκπονηθούν οι αναγκαίες μελέτες για την θωράκιση του ευαίσθητου και πολύ σημαντικού αυτού χώρου από τα φαινόμενα της κλιματικής κρίσης. Απαιτείται σειρά υποστηρικτικών προληπτικών μέτρων το συντομότερο δυνατόν.

Τέλος, αυτοψία πραγματοποιήθηκε και στα **Παλιά του Βόλου**, όπου δόθηκε εντολή για άμεση κατάχωση ανασκαφικών τομών παρελθουσών δεκαετιών, προκειμένου να αποφευχθούν κίνδυνοι κατάρρευσης των πρηνών.

Την υπουργό Πολιτισμού στην περιοδεία της στη Θεσσαλία συνόδευαν ο Γενικός Γραμματέας Πολιτισμού Γιώργος Διδασκάλου, η προϊσταμένη της ΥΝΜΤΕ Θεσσαλία και Κεντρικής Στερεάς Κερασία Γεωργίου, η προϊσταμένη της ΔΙΠΚΑ Έλενα Κουντούρη, η προϊσταμένη της ΔΒΜΑ Τζούλια Παπαγεωργίου, ο προϊστάμενος της ΔΑΒΜΜ και ΔΑΑΜ Θεμιστοκλής Βλαχούλης, ο προϊστάμενος της ΔΜΕΕΜΠΚ Κωνσταντίνος Φρισήρας και ο προϊστάμενος της ΕΔΕΠΟΛ Γιάννης Μυλωνάς.

Το Γεφύρι της Σαλαμπρίας στην αρχική του μορφή